

## **Set mjera za prevenciju, suzbijanje i djelovanje Vlade Crne Gore u slučajevima nasilja među djecom, adolescentima i mladima 2023**

Djeca Crne Gore su visoko na političkoj agendi 43. Vlade Crne Gore. Iako je država preduzela važne korake u unapređenju svojih institucionalnih, zakonodavnih i administrativnih kapaciteta kako bi se osiguralo poštovanje i zaštita prava djece, ova Vlada prepoznaje da i dalje postoje izazovi u ostvarivanju prava djece, adolescenata i mladih. Upravo iz tog razloga, predsjednik Vlade je iskazao snažnu želju da se pitanja djece i mladih nađu visoko na političkoj agendi, kao i da se o njima razgovara na najvišoj političkoj instanci uvažavajući mišljenja eksperata, civilnog društva i partnera iz međunarodne zajednice, tj. UNICEF-a. Savjet za prava djeteta je, po prvi put u istoriji zemlje, izdignut na premijerski nivo, što znači da sam predsjednik Vlade predsjedava Savjetom, a članice i članove čine ministarke i ministri, kao i predstavnice i predstavnici nevladinog sektora i djece. Osnivanje Savjeta bilo je jasan politički signal da ova Vlada želi da poboljša efikasnost međuresorne i međusektorske saradnje, kao i odgovornost svih sektora, radi ostvarivanja prava djece i rada u njihovom najboljem interesu.

Period iza nas je ukazao na potrebu za efikasnijim odgovorom na izazove nasilja nad i među djecom, adolescentima i mladima. Aktualizacija diskusije u medijima o prevenciji i suzbijanju vršnjačkog nasilja, zahtjevi sa protesta udruženja roditelja, nastavnika i učenika, zaključci diskusija pred različitim odborima u Skupštini, zaključci sa različitim konsultativnih sastanaka, kao i različite inicijative koje su pristigle kako sa nacionalnih tako i sa međunarodnih adresa, pažljivo su razmotreni od strane Kabineta predsjednika Vlade i njegovog tima. Iako se u skladu sa Programom rada Vlade za 2023. godinu trenutno radi na razvoju nove Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za period 2024-2028, kao i na planiranju razvoja krovne multisektorske strategije za zaštitu djece tj. Strategije o realizaciji prava djeteta za period 2024-2028, ali i sektorskih strategija poput Strategije ranog razvoja djece, Strategije razvoja obrazovanja, Strategije o Deinstitutionalizaciji, Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite, Strategije za mlade, itd., evidentno je da do kompletiranja izrade ovih strateških dokumenata, što su procesi koji se očekuju da potraju do kraja godine, postoji velika potreba da se osmisle mjere kratkoročnog djelovanja i najkasnije do početka naredne školske godine stvori ambijent u kojem se djeca osjećaju sigurno i bezbjedno, te snažnije doprinesu ostvarivanju kvalitetnih uslova za njihov rast i razvoj, prije svega u obrazovno-vaspitnim ustanovama, ali i šire. U isto vrijeme ovo ne isključuje dugoročni karakter nekih od predloženih mjera koje su od suštinskog značaja za prevenciju i suzbijanje ove pojave.

Uvažavajući prethodno navedeno, kao i snažnu želju da se ostvari navedeni cilj, Savjet za prava djeteta je, na sjednici održanoj u martu, odlučio da je neophodno djelovati u cilju prevencije i suzbijanja nasilja među djecom i mladima. U skladu sa tim, Sekretarijat Savjeta je u saradnji sa različitim zainteresovanim stranama i uz podršku Predstavništva UNICEF-a za Crnu Goru, pripremio nacrt Paketa mjera koji će doprinijeti ostvarivanju gorepomenutog cilja.

Navedeni Paket kratkoročnih mjera ne zamjenjuje niti umanjuje značaj kreiranja dugoročnih sistemskih rješenja od kojih su neka i obuhvaćena predloženim paketom mjera, već doprinosi njihovom kontinuiranom ostvarivanju. Ujedno, direktno prepoznaje one institucije sistema koje moraju intezivirati napore unutar svojih nadležnosti, te identifikuje situacije u kojima je neophodno unaprijediti međuresornu i međusektorsku saradnju kako bi se doprinijelo kreiranju održivog sistema u kojem se potrebe djece pravovremeno prepoznaju i smisljeno adresiraju, te ostvarivanje dječjih prava dostiže svoj puni potencijal.

## Prijedlog mjera

Na osnovu pristiglih komentara, sugestija i ideja, i sprovedenih konsultacija sa različitim stranama, uključujući naše partnere iz UNICEF-a predlaže se sljedeći set mjera:

1. Razvoj i unapređenje strateškog okvira za prevenciju i zaštitu djece u slučajevima nasilja, finansiranje i monitoring
2. Povećanje dostupnosti stručne podrške unutar školskih ekosistema za prevenciju, suzbijanje i djelovanje u slučajevima nasilja
3. Osnaživanje sektora socijalne i dječje zaštite za efikasnu koordinaciju zaštite djece od nasilja
4. Unapređenje sistema prevencije i zaštite zdravstvene dobrobiti djece, podrške mentalnom zdravlju djece i mladih i žrtvama nasilja
5. Obezbeđivanje veće dostupnosti pravosuđa po mjeri djeteta
6. Unapređenje društvene akcije za kvalitetno provođenje slobodnog vremena kroz kreativne, sportske i naučne programe za djecu i adolescente
7. Unapređenje zaštite djece u korišćenju elektronskih i digitalnih medija
8. Unapređenje djelovanja sektora policije u cilju prevencije i suzbijanja nasilja među i nad djecom i mladima

## Način sprovođenja i koordinacije

Ovim dokumentom su predviđene konkretne mjere i aktivnosti, s odgovarajućim zaduženjima nadležnih institucija, vremenskim okvirom za sprovođenje, i načinom procjene implementacije. U svrhu sprovođenja preuzetih obaveza, svako ministarstvo, odnosno nadležna institucija, će u roku od sedam dana od održavanja sjednice Savjeta za prava djeteta nominovati po tri kontakt osobe za implementaciju ovog Paketa mjera, i to:

- Državnog sekretara/Generalnog direktora zaduženog za praćenje sprovođenja Paketa mjera ispred određene institucije,
- Starješinu organa/Službenika zaduženog za sprovođenje Paketa mjera,
- Službenika koji pruža pomoć u sprovođenju Paketa mjera.

Informacije o kontakt osobama nadležna ministarstva dostaviće Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta.

## Finansijske napomene

Nadležna ministarstva su zadužena da obezbijede sredstva za implementaciju mjera iz tekućih budžetskih izdataka, a ukoliko to nije moguće, ista se zadužuju da u roku od 20 dana od sjednice Savjeta izvrše procjenu troškova i u saradnji sa Sekretarijatom za prava djeteta predlože predsjedniku Savjeta način finansiranja, uključujući kroz saradnju sa UNICEF-om i finansiranje putem dostupnih međunarodnih fondova, poput UN-ovog Fonda za izgradnju mira (Peace Building Fund), kao i instrumente za predpristupnu pomoć Evropske unije (IPA III). Finansiranje predloženih mjera može se predložiti i u okviru IPA III Operativnog programa 2025-2027 kroz konkretne aktivnosti Garancije za djecu i Garancije za mlade, kao i u okviru IPA III sredstava za 2024. godinu, koja se odnose na vladavinu prava i ljudska prava.

**Mjera 1: Razvoj i unapređenje strateškog okvira za prevenciju i zaštitu djece u slučajevima nasilja, finansiranje i monitoring**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
1.	Razviti Prijedlog Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2024-2028 sa nacrtom Akcionog plana	<ul style="list-style-type: none"><li>- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da razvije Prijedlog Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2024-2028 sa pratećim Akcionim planom</li></ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"><li>- Nacrt Strategije dostavljen Savjetu za prava djeteta na mišljenje do 01. novembra</li><li>- Savjet dostavio mišljenje Vladi i nadležnom ministarstvu do 10. decembra</li></ul>
2.	Unaprijediti mehanizam koordinacije sprovođenja Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja	<ul style="list-style-type: none"><li>- Savjet da predloži Vladi formiranje Koordinacionog tijela/Operativnog tima za sprovođenje i nadgledanje sprovođenja Strategije, koje redovno podnosi izvještaje o primjeni Strategije Savjetu za prava djeteta</li></ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"><li>- Informacija o preduzetim koracima dostavljena Savjetu za prava djeteta do 19. decembra</li></ul>
3.	Obezijediti pravovremeno finansiranje prioritetnih mjera u 2024. koje se planiraju Strategijom za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2024-2028	<ul style="list-style-type: none"><li>- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da izdvoji prioritetne mjere i shodno istima alocira sredstva u budžetskom prijedlogu ka Ministarstvu finansija shodno redovnom planiranju budžetskog ciklusa za 2024.</li><li>- Kabinet predsjednika Vlade i Sekretarijat Savjeta za prava djeteta da podrže koordinaciju dodatnog obezbjeđivanja finansiranja uz pomoć međunarodnih partnera, a u konsultacijama sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom rada i socijalnog staranja</li></ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"><li>- Ministarstvo rada i socijalnog staranja pravovremeno dostavilo Ministarstvu finansija prijedlog za finansiranje prioritetnih mjera i aktivnosti za 2024. godinu, a čija se implementacija planira Strategijom za prevenciju i zaštitu djece od nasilja 2024-2028., i o tome obavijestilo Sekretarijat Savjeta za prava djeteta</li><li>- Sekretarijat Savjeta za prava djeteta dostavio Savjetu za prava djeteta informaciju o preduzetim koracima u cilju obezbjeđivanja dodatnog finansiranja iz međunarodnih fondova do 31. decembra</li></ul>

**Mjera 2: Povećanje dostupnosti stručne podrške unutar školskih ekosistema za prevenciju, suzbijanje i djelovanje u slučajevima nasilja**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
4.	Osnažiti rad pedagoško-psiholoških službi za djelovanje u školskim zajednicama i pružanje podrške djeci i adolescentima	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete da sprovede neophodne izmjene u sekundarnim pravnim aktima i poveća broj stručnih lica (pedagoga i psihologa) u školama</li> <li>- Ministarstvo prosvjete da razvije proceduru sprovođenja obaveznih godišnjih razgovora sa učenicima/učencama osnovnih i srednjih škola sa stručnim licima</li> </ul>	Jun - Septembar 2023.	- Informacija o broju angažovanih stručnih lica u svim školama i proceduri obaveznog obavljanja razgovora dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 20. septembra
5.	Unaprijediti stepen razumijevanja procedura postupanja u slučajevima pojave nasilja među učenicima/učenicima	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete da dodatno ispromoviše i osigura primjenu Uputstva školama: <i>Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja</i>, među nastavnicima/ama i stručnim saradnicima/ama i podigne kapacitete lica koja rade sa učenicima/ama za njihovu primjenu</li> <li>- Ministarstvo prosvjete da obezbijedi obuke za nastavnike/ce za prevenciju vršnjačkog nasilja</li> <li>- Ministarstvo prosvjete da obezbijedi nadzor nad primjenom predloženih mjera i osigura redovnu evidenciju i analizu slučajeva nasilja u MEIS-u</li> </ul>	Jun - Decembar 2023.	- (Interim) Informacija dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 16. oktobra o prvim postignutim rezultatima i preporukama za dalji rad, i završna do 08. decembra
6.	Telefonska linija za prijavu vršnjačkog nasilja	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete da održava aktivnom telefonsku liniju za prijavu vršnjačkog nasilja</li> </ul>	Jun - Decembar 2023.	- (Interim) Informacija o radu telefonske linije dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 16. oktobra, a završna do 10. decembra
7.	Unaprijediti	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo pravde i Ministarstvo</li> </ul>	Jun -	- Informacija o dostupnosti školske

	kapacitete škola da sprovede školsku medijaciju	<p>prosvjete da pripreme i dostave informaciju o programima obuke/dostupnim materijalima za školske medijatore svim školama</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo pravde da organizuju događaj sa predstavnicima škola na temu školske medijacije i podrške daljem planiranju programa školske medijacije</li> </ul>	Septembar 2023.	medijacije u svim školama dostavljena do 29. septembra Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta
8.	Intezivirati prevenciju kroz sprovođenje programa razvoja socio-emocionalnih vještina među učenicima: "Moje vrijednosti i vrline"	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete da progresivno obezbijedi primjenu programa socio-emocionalnih vještina među učenicima: "Moje vrijednosti i vrline" u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori</li> </ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 01. decembra</li> </ul>
9.	Uvesti Građansko obrazovanje kao obavezan predmet u školama	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete da obezbijedi sprovođenje Građanskog obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnim i srednjim školama</li> <li>- Ministarstvo prosvjete da sprovede Analizu uvođenja programa Pravne kulture kao dio Građanskog vaspitanja ili međupredmetnu temu</li> </ul>	Jun - Oktobar 2023.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 12. oktobra</li> </ul>
10.	Implementirati program "Brižne porodice" za djecu, i njihove porodice širom Crne Gore	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo zdravlja da obezbijede širenje programa "Brižne porodice" za djecu od 2 do 9 godina u svim opštinama u saradnji sa JLS</li> <li>- Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo sporta i mladih da obezbijede širenje programa "Brižne porodice" za djecu od 10 do 17 godina u svim opštinama u saradnji sa JLS</li> </ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra</li> </ul>

11.	Uspostaviti programe podrške razvoja mentalnog zdravlja među djecom i mladima	- Ministarstvo prosvjete da kontinuirano podrži sprovođenje Programa podrške mentalnog zdravlja za učenike/ce i nastavnike/ce	Jun – Decembar 2023.	- Informacija o sprovedenim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
12.	Razviti novi Program za suzbijanje vršnjačkog nasilja u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori	- Ministarstvo prosvjete da razvije novi Program za suzbijanje vršnjačkog nasilja u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori, sa pratećim Akcionim planom, paralelno uz razvoj Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja	Jun – Decembar 2023.	- Nacrt Programa dostavljen Savjetu za prava djeteta na mišljenje do 01. novembra - Savjet dostavio mišljenje Vladi i nadležnom ministarstvu do 10. decembra

**Mjera 3: Osnaživanje sektora socijalne i dječje zaštite za efikasnu koordinaciju zaštite djece od nasilja**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
13.	Osnaživanje kapaciteta centara za socijalni rad za direktni rad sa djecom i adolescentima, i njihovim porodicama, i koordinaciju multisektorske podrške	- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da shodno <i>Analizi rada centara za socijalni rad u Crnoj Gori (2018.)</i> preduzme urgentne aktivnosti na preraspodjeli kadrova da bi se obezbjedio veći broj stručnjaka za direktan rad sa djecom i porodicama u riziku, i povećao broj voditelja slučajeva i drugog kadra - Ministarstvo rada i socijalnog staranja da koordinisano preduzme komunikaciju sa školama, centrima bezbjednosti, domovima zdravlja i JLS u cilju planiranja aktivnosti na prevenciji i suzbijanju nasilja među i nad djecom i adolescentima	Jun – Decembar 2023.	- (Interim) Informacija o preduzetim koracima i ostvarenim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 10. decembra

14.	Definisanje socijalnih usluga i servisa podrške za žrtve nasilja i njihove porodice, i počiniocce nasilja i njihove porodice	- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da definiše socijalne usluge i servise podrške za žrtve nasilja i njihove porodice, i počiniocce nasilja i njihove porodice, i započne njihovu primjenu	Jun - Decembar 2023.	- (Interim) Informacija o preduzetim koracima i ostvarenim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 10. decembra
15.	Razvoj i standardizacija usluga intezivne podrške i hitne intervencije	- Ministarstvo rada i socijalnog staranja kroz stvaranje lokalnih partnerstava i rad u zajednici, razvije i standardizuje usluga intezivne podrške i hitne intervencije (kroz pružaoce usluga iz javnog i nevladinog sektora)	Jun - Decembar 2023.	- (Interim) Informacija o preduzetim koracima i ostvarenim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 10. decembra
16.	Obezbijediti primjenu SOPa - Protokola za međusektorsku saradnju u radu s djecom žrtvama nasilja i iskorišćavanja	- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da obezbijedi primjernu Standardnih operativnih procedura koje su razvili Zavod za socijalnu i dječju zaštitu/Ministarstvo rada i socijalnog staranja uz podršku UNICEF-a	Jun - Decembar 2023.	- (Interim) Informacija o preduzetim koracima i ostvarenim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 10. decembra
17.	Analiza potrebe ponovnog uvođenja usluge Porodičnog saradnika	- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da sprovede analizu potrebe ponovnog uspostavljanja usluge Porodičnog saradnika	Jun - Septembar 2023.	- Analiza i zaključci dostavljeni Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 20. septembra
18.	Pripremiti Mapu puta za ponovno uvođenje Multidisciplinarnih timova za zaštitu djece od nasilja na lokalnom nivou	- Ministarstvo rada i socijalnog staranja da pripremi Mapu puta za ponovno uspostavljanje operativnih, multidisciplinarnih timova za zaštitu djece od nasilja na lokalnom nivou	Jun - Oktobar 2023.	- Mapa puta dostavljena Savjetu za prava djeteta do 16. oktobra

19.	Predstaviti Studiju izvodljivosti o uspostavljanju Barnhus modela zaštite djece žrtava najtežnih krivičnih djela i inicirati konkretne korake na uspostavljanju usluge	- Sekretarijat Savjeta za prava djeteta u saradnji sa resornim ministarstvima, a uz podršku međunarodnih partnera	Avgust - Novembar 2023	- Informacija o preduzetim koracima dostavljena Savjetu za prava djeteta do 15. decembra
<b>Mjera 4: Unapređenje sistema prevencije i zaštite zdravstvene dobrobiti djece, podrške mentalnom zdravlju djece i mladih i žrtvama nasilja</b>				
Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
20.	Kontinuirano primjenjivati <i>Smjernice za postupanje pružalaca zdravstvenih usluga u cilju zaštite djece i adolescenata od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja</i>	- Ministarstvo zdravlja da osigura kontinuiranu primjenu <i>Smjernica za postupanje pružalaca zdravstvenih usluga u cilju prevencije i zaštite djece i adolescenata od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja</i> - Ministarstvo zdravlja da sprovede neophodne programe izgradnje kapaciteta za primjenu prethodno navednih Smjernica	Jun - Oktobar 2023.	- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
21.	Povećati dostupnost psihološke podrške djeci u riziku i žrtvama nasilja u domovima zdravlja	- Ministarstvo zdravlja da u svim domovima zdravlja obezbjedi po minimum jednog psihologa koji će raditi na pružanju psihološke podrške djeci i adolescentima u riziku/žrtvama nasilja i njihovim porodicama i snaženju mentalnog zdravlja djece i mladih	Jun - Decembar 2023.	- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra



22.	Osnažiti Savjetovaništa za mlade pri domovima zdravlja	- Ministarstvo zdravlja da osnaži Savjetovaništa za mlade pri domovima zdravlja da sprovede preventivne aktivnosti i aktivnosti s ciljem suzbijanja nasilja među i nad djecom i mladima, podršku mentalnom zdravlju, i pripremi godišnji plan sprovođenja aktivnosti u lokalnim zajednicama	Jun - Decembar 2023.	- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
-----	--	---	----------------------------	--

**Mjera 5: Obezbeđivanje veće dostupnosti pravosuđa po mjeri djeteta**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
23.	Specijalizacija stručnjaka u pravosudnom sistemu za rad u porodično -pravnim predmetima	- Ministarstvo pravde, uz pomoć Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, da sprovede program obuke za podršku u postupcima u vezi sa porodičnim odnosima	Jun - Novembar 2023.	- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
24.	Izmjene i dopune / nacrti relevantnih zakona	- Ministarstvo pravde da kompletira predlaganje nacrtu izmjena i dopuna/nacrtu zakona kako bi se zaokružio novi okvir pravde prilagođene djeci	Jun - Decembar 2023.	- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
25.	Sprovesti Analizu implementacije vaspitnih mjera među maloljetnicima za period 2022-2023.	- Ministarstvo pravde da sprovede Analizu implementacije vaspitnih mjera među maloljetnicima	Jun - Oktobar 2023.	- Analiza i preporuke za dalje djelovanje dostavljene Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. oktobra
26.	Kontinuirano primjenjivati principe pravosuđa po mjeri djeteta u radu sa žrtvama,	- Ministarstvo pravde da, ukoliko postoje finansijske mogućnosti, obezbijedi primjenu opreme za saslušanje djece svjedoka i žrtava krivičnih djela u sudovima i tužilaštvima gdje je oprema	Jun - Decembar 2023.	- Informacija o preduzetim aktivnostima i rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra

	svjedocima i počinocima krivičnih djela i prekršaja od strane nadležnih službi i predstavnika pravosudnog sistema	dostupna, odnosno da projektuje potrebna sredstava u narednom periodu, a u cilju potpune realizaciju primjene ove mjere.		
--	---	--	--	--

**Mjera 6: Unapređenje društvene akcije za kvalitetno provođenje slobodnog vremena kroz kreativne, sportske i naučne programe za djecu i adolescente**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
27.	Izgraditi kapacitete omladinskih servisa da promovišu nenasilnu komunikaciju i medijaciju kroz neformalno obrazovanje	- Ministarstvo sporta i mladih da obezbijedi obuku za administratore svih omladinskih servisa na temu nenasilne komunikacije i mirnog rješavanja konflikata i u saradnji sa svim omladinskim servisima, pripremi godišnje planove sprovođenja aktivnosti u zajednicama s ciljem promocije nenasilne komunikacije i mirnog rješavanja konflikata	Jun - Septembar 2023.	- Informacija o sprovedenim programima obuke za administratore svih omladinskih servisa i sprovedenim aktivnostima u omladinskim servisima s ciljem promocije nenasilne komunikacije i mirnog rješavanja konflikata dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
28.	Unaprijediti dostupnost volonterskih i vannastavnih aktivnosti	- Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo sporta i mladih, u saradnji sa drugim relevantnim institucijama, da povećaju dostupnost volonterskih aktivnosti, aktivnosti neformalnog obrazovanja i vannastavnih aktivnosti	Jun - Septembar 2023.	- (Interim) Informacija dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 08. decembra
29.	Podržati djelovanje civilnog sektora za prevenciju i suzbijanje nasilja među djecom i adolescentima	- Ministarstvo sporta i mladih da sprovede konkurs za podršku civilnom sektoru za prevenciju i suzbijanje nasilja među djecom i adolescentima	Jun - Septembar 2023.	- Informacija o konkursu i statusu realizacije projekata dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra

30.	Podržati sportske aktivnosti djece	- Ministarstvo sporta i mladih da obezbijedi sufinansiranje članarina u sportskim klubovima za djecu	Jun - Septembar 2023.	- Informacija o postignutim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
31.	Razviti i sprovesti veći broj kulturnih i naučnih aktivnosti za djecu i adolescente	- Ministarstvo kulture i medija i Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja da razviju i sprovedu dodatne kulturne i naučne aktivnosti za djecu i adolescente	Jun - Decembar 2023.	- Informacija o postignutim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra

#### **Mjera 7: Unapređenje zaštite djece u korišćenju elektronskih i digitalnih medija**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
32.	Povećati broj aktivnosti s ciljem promovisanja bezbjednosti djece na internetu	- Ministarstvo javne uprave u saradnji sa Ministarstvom Prosvjete i drugim relevantnim akterima da sprovede aktivnosti s ciljem promovisanja bezbjednosti djece na internetu za najmanje 50,000 djece	Jun - Decembar 2023.	- Informacija o sprovedenim aktivnostima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra
33.	Sprovesti analizu potrebe dodatnih regulacija digitalnih i elektronskih medija	- Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo culture i medija, u saradnji sa relevantnim akterima, da sprovedu Analizu upotrebe i uticaja digitalnih i elektronskih medija među i nad djecom i adolescentima, i preporuči Vladi smjernice za regulisanje dostupnosti i korišćenja digitalnih i elektronskih medija među djecom i adolescentima	Jun - Oktobar 2023.	- Analiza i preporuke dostavljene Vladi i Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta najkasnije do 03. oktobra

#### **Mjera 8: Unapređenje djelovanja sektora policije u cilju prevencije i suzbijanja nasilja među i nad djecom i mladima**

Redni broj	Aktivnost	Prijedlog zaduženja	Vrijeme realizacije	Izvori procjene
34.	Povećati prisustvo	- Ministarstvo unutrašnjih poslova da	Jun -	- (Interim) Informacija o preduzetim

	policije u školskim rejonima	<p>poveća prisustvo policajaca u civilu u školskim rejonima i sprovođenje edukativnih programa u školama</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo unutrašnjih poslova da obezbijedi dodatne obuke za službenike Uprave policije za rad policije u zajednici zasnovan na inovativnom pristupu i metodama</li> </ul>	Decembar 2023.	aktivnostima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 08. decembra
35.	Dodatno promovisati program <i>Asistent u prevenciji nasilja i vandalizma</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo prosvjete da dodatno promovišu program Asistent u prevenciji nasilja i vandalizma</li> </ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Informacija o postignutim rezultatima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 08. decembra</li> </ul>
36.	Osnažiti kapacitete Uprave policije da se bavi zaštitom svjedoka i žrtava krivičnih djela, maloljetničkom delikvencijom i sajber nasiljem	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ministarstvo unutrašnjih poslova da obezbijedi specijalizaciju kadra za zaštitu djece i mladih, svjedoka i žrtava krivičnih djela, i djecu u sukobu sa zakonom</li> <li>- Ministarstvo unutrašnjih poslova da sprovede neophodne korake u cilju osnaživanja kapaciteta Uprave policije da se bavi sajber nasiljem</li> </ul>	Jun - Decembar 2023.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- (Interim) Informacija o preduzetim koracima dostavljena Sekretarijatu Savjeta za prava djeteta do 15. septembra, a završna do 08. decembra</li> </ul>